

1050C.

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	7	4	2	8
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester
(2124)

SOCIOLOGY

Society in India (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** essay type question from each Unit.

1. Answer any **NINE** questions of the following in about **30-35** words each :

- (i) Name two tribes having matriarchy.
- (ii) Endogamy.
- (iii) Tribal Religion.
- (iv) Barter System.
- (v) Jajmani System.
- (vi) 73rd Amendment.
- (vii) Two features of Urban Society.
- (viii) Slums.
- (ix) Urbanization.
- (x) Who are Physically Disabled ?
- (xi) Reservation Policy.
- (xii) Two problems faced by Scheduled Castes. 9×2=18

UNIT-I

2. Discuss the features of Tribal Family. Discuss changes taking place in Tribal Family. 18

3. What do you understand by Tribal Society ? Discuss features and changes in Tribal Society. 18

UNIT-II

4. Discuss the features of Rural Economy. 18
5. Discuss various forms of marriage in Rural Society. Briefly discuss change taking place in marriages in Rural Society. 18

UNIT-III

6. Discuss role and features of Voluntary Association. 18
7. Discuss features and changes taking place in Urban Society. 18

UNIT-IV

8. What are the problems faced by Scheduled Tribes ? Discuss steps taken by government to improve their status. 18
9. Discuss the problems faced by women in Indian Society. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पांच प्रश्न हल करें, जिसमें प्रश्न सं. 1 अनिवार्य है तथा प्रत्येक यूनिट में से एक निबंध प्रकार का प्रश्न चुनें।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ प्रश्नों के उत्तर लगभग 30-35 शब्दों में दें :

- (i) मातृसत्ता वाली दो जनजातियों के नाम बताएँ।
- (ii) अंतर्विवाह।
- (iii) जनजातीय धर्म।
- (iv) वस्तु विनिमय प्रणाली।
- (v) जजमानी प्रणाली।
- (vi) 73वाँ संशोधन।
- (vii) नगरीय समाज की दो विशेषताएँ।
- (viii) मलिन बस्तियाँ।
- (ix) शहरीकरण।
- (x) शारीरिक रूप से अक्षम कौन हैं ?
- (xi) आरक्षण नीति।
- (xii) अनुसूचित जातियों के सामने आने वाली दो समस्याएँ।

9×2=18

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਜਨਜਾਤੀਯ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾओं पर चर्चा करें। जनजातीय परिवार में हो रहे परिवर्तनों पर चर्चा करें। 18
3. जनजातीय समाज से आप क्या समझते हैं ? जनजातीय समाज की विशेषताओं और परिवर्तनों पर चर्चा करें। 18

ਯੂਨਿਟ-2

4. ग्रामीण अर्थव्यवस्था की विशेषताओं पर चर्चा करें। 18
5. ग्रामीण समाज में विवाह के विभिन्न स्वरूपों पर चर्चा करें। ग्रामीण समाज में विवाहों में हो रहे परिवर्तनों पर संक्षेप में चर्चा करें। 18

ਯੂਨਿਟ-3

6. स्वੈच्छिक संघ की भूमिका और विशेषताओं पर चर्चा करें। 18
7. शहरी समाज में हो रहे परिवर्तनों और विशेषताओं पर चर्चा कीजिये। 18

ਯੂਨਿਟ-4

8. अनुसूचित जनजातियों के सामने क्या समस्याएँ हैं ? उनकी स्थिति में सुधार के लिए सरकार द्वारा उठाए गए कदमों पर चर्चा करें। 18
9. भारतीय समाज में महिलाओं के सामने आने वाली समस्याओं पर चर्चा करें। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੇਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

- (i) ਮਾਤਸੰਤਾ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
- (ii) ਐਂਡੋਗੈਮੀ।
- (iii) ਕਬਾਇਲੀ ਧਰਮ।
- (iv) ਬਾਰਟਰ ਸਿਸਟਮ।
- (v) ਜਜਮਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।

(vi) 73ਵੀਂ ਸੋਧ।

(vii) ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(viii) ਝੁੱਗੀਆਂ।

(ix) ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ।

(x) ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਕੌਣ ਹਨ ?

(xi) ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ।

(xii) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਕਬਾਇਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕਬਾਇਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
3. ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਕਬਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਵਲੰਟਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
9. ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18